

Vergaderjaar 2001–2002

28 016

Wijziging van enkele sociale zekerheidswetten (Belastingplan 2002 V – Sociale zekerheidswetgeving)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 22 oktober 2001

De vaste commissies voor Financiën¹ en voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid², belast met het voorbereidend onderzoek van bovenstaand wetsvoorstel, hebben de eer als volgt verslag uit te brengen van hun bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, achten de commissies hiermee de openbare behandeling van het voorstel van wet voldoende voorbereid.

ALGEMEEN

Met belangstelling hebben de leden van de PvdA-fractie kennisgenomen van de voorgestelde wijzigingen in de sociale zekerheidswetgeving, in het bijzonder de Wet REA.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij steunen de algemene lijn van het kabinet om meer mensen aan het werk te krijgen.

De leden van de CDA-fractie hebben met gemengde gevoelens kennis genomen van het wetsvoorstel. Genoemde leden blijven van mening dat dit wetsvoorstel niet als integraal bestanddeel van het Belastingplan 2002

¹ Samenstelling:

Leden: Witteveen-Hevinga (PvdA), Rosenmüller (GroenLinks), Van Gijzel (PvdA), voorzitter, Voûte-Droste (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Giskes (D66), Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Crone (PvdA), Van Dijke (ChristenUnie), Bakker (D66), De Vries (VVD), Hofstra (VVD), De Haan (CDA), ondervoorzitter, Stroeken (CDA), Van Beek (VVD), Balkenende (CDA), Vendrik (GroenLinks), Remak (VVD), Wijn (CDA), Kuijper (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Bolhuis (PvdA), Slob (ChristenUnie), C. Cörüz (CDA).

Plv. leden: Koenders (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Duijkers (PvdA), Balemans (VVD), Van Oven (PvdA), Schimmel (D66), Klein Molekamp (VVD), De Wit (SP), Vacature (PvdA), Hoekema (D66), Van Walssem (D66), Wilders (VVD), Blok (VVD), Dankers (CDA), Hillen (CDA), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Rabbae (GroenLinks), Hessing (VVD), Van den Akker (CDA), Timmermans (PvdA), Hindriks (PvdA), Smits (PvdA), Van der Vliet (SGP), J. Ten Hoopen (CDA).

² Samenstelling:

Leden: Terpstra (VVD), voorzitter, Biesheuvel (CDA), Schimmel (D66), Noorman-den Uyl (PvdA), ondervoorzitter, Kamp (VVD), Van Lente (VVD), Van Dijke (ChristenUnie), Bakker (D66), Visser-van Doorn (CDA), De Wit (SP), Van der Knaap (CDA), Harrewijn (GroenLinks), Balkenende (CDA), Van Gent (GroenLinks), Smits (PvdA), Verburg (CDA), Bussemaker (PvdA), Spoelman (PvdA), Örgü (VVD), Van der Staaij (SGP), Santi (PvdA), Wilders (VVD), Snijder-Hazelhoff (VVD), Depla (PvdA), Bolhuis (PvdA).

Plv. leden: E. Meijer (VVD), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Giskes (D66), Kortram (PvdA), Blok (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), Van Middelkoop (ChristenUnie), Van Vliet (D66), Stroeken (CDA), Marijnissen (SP), Ten Hoopen (CDA), Vendrik (GroenLinks), Mosterd (CDA), Rosenmüller (GroenLinks), Schoenmakers (PvdA), Dankers (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Middel (PvdA), Weekers (VVD), Van Walssem (D66), Oudkerk (PvdA), De Vries (VVD), Van Splunter (VVD), Van der Hoek (PvdA), Hamer (PvdA).

zou moeten worden beschouwd. Zij zijn de opvatting toegedaan dat het vooral gaat om een wijziging van de REA-plaatsingsubsidies door een reductie van de WAO-premies, alsmede om een aantal maatregelen die in de uitvoeringsfeer liggen. Derhalve achten deze leden de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in deze de eerstverantwoordelijk en niet de staatssecretaris van Financiën. Het argument dat een en ander budgettaire consequenties heeft doet daaraan niets af. Met de Raad van State zijn genoemde leden van mening dat het hier een wetsvoorstel betreft dat niet of nauwelijks een relatie heeft met het Belastingplan 2002. Overigens hebben de leden van de CDA-fractie tijdens het algemeen overleg van 9 oktober jl. over het Besluit SUWI in relatie tot onderhavig belastingplan nog gewezen op het gebrek aan communicatie en samenwerking tussen de departementen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Financiën. Het is op z'n minst merkwaardig dat onderhavig belastingplan wijzigingen bevat op net daarvoor aanvaarde bepalingen uit de Invoeringswet SUWI. Graag een reactie.

Ook hebben de leden van de CDA-fractie ernstige twijfel aan de haalbaarheid van de invoering van dit wetsvoorstel per 1 januari 2002. Uit de memorie van toelichting blijkt dat voor talloze zaken nog overleg over de uitvoering nodig is met betrokken partijen (Arbodiensten, gemeenten). Bovendien is het zeer de vraag of het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) in staat is de extra werkzaamheden te verrichten, met name daar de reorganisaties i.v.m. de SUWI-operatie nog niet zijn afgerond. Kan de regering een garantie verschaffen dat de voorziene reducties in de af te dragen WAO-premies op rechtmatige wijze zullen geschieden? Is de regering bereid ter zake een advies te vragen aan bijvoorbeeld het Lisv of de Ctsv? Is de regering bereid bij de geringste twijfel aan de tijdige en rechtmatige uitvoering van deze wet de invoering daarvan tot nadere order uit te stellen?

Daarbij is het de leden van de CDA-fractie inmiddels ook vanuit het veld duidelijk geworden dat werkgevers zich zorgen maken over de voorstellen. Zo wordt genoemd dat de wijziging negatief uitwerkt voor werkgevers van arbeidsgehandicapten die een scholing of training ontvangen ten behoeve van herstel en vlak na herstel elders een dienstverband aangaan. Is dat inderdaad het geval?

Zeker na het algemeen overleg van 9 oktober jl. over o.a. het Besluit SUWI, hebben de leden van de D66-fractie met bijzondere aandacht kennis genomen van deel V van het Belastingplan 2002 inzake de sociale zekerheidswetgeving. Deze leden kunnen zich vinden in de doelstelling onnodig gebruik van reïntegratiemiddelen te verminderen en tegelijkertijd het gebruik dat wel nodig is te versimpelen zodat de reïntegratiemiddelen effectiever kunnen worden ingezet. Met de FNV zijn de leden van de fractie van D66 overigens van mening dat de aandacht niet primair uit moet gaan naar (besparing op) de kosten van reïntegratie maar naar vergroting van de effectiviteit.

De leden van de D66-fractie verzoeken het kabinet toe te lichten waarom de voorgestelde maatregelen al op 1 januari 2002 in moeten gaan, terwijl het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen dat er intensief bij betrokken zal zijn nog in oprichting is en er derhalve voor 2002 voorlopige voorzieningen getroffen zullen moeten worden.

De leden van de GroenLinks-fractie willen zich in eerste instantie nogal kritisch uitlaten over de aanleiding, onderbouwing, effectiviteit en inpasbaarheid van het voorstel. Evenals de Raad van State vinden deze leden dat het voorstel op velerlei onderdelen nader overwogen dient te worden. Instemming van deze leden is afhankelijk van de nadere onderbouwing van dit voorstel en beantwoording door het kabinet.

Vanwege de sociaalrechtelijke inhoud van het wetsvoorstel was het verdedigbaar geweest dat de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid als eerste ondertekenaar was opgetreden. De overweging dat de voorgestelde wijzigingen in de wet REA niet gezien kunnen worden als op zichzelf staande maatregelen vinden de leden van de fractie van GroenLinks onvoldoende steekhoudend. Waarom is er niet voor gekozen om de voorgestelde veranderingen in de Wet REA eerst op te nemen in een nota waarover de Kamer vervolgens schriftelijke vragen had kunnen stellen, waarna dit geheel in een algemeen overleg uitgebreid besproken had kunnen worden?

De leden van de SP-fractie hebben kennis genomen van het wetsvoorstel. Deze leden vragen zich af hoe het beoogde doel, het onnodig gebruik van reïntegratiemiddelen verminderen, met dit voorstel moet worden bereikt. Het voorstel versobert het instrumentarium weliswaar, maar maakt geen onderscheid tussen nodig en onnodig gebruik. Levert meer transparantie niet meer gebruik op, nodig en onnodig? Waarom is een REA-subsidie voor een werkgever geen doorslaggevend argument voor het beleid en bovendien vaak onnodig en zou een premievrijstelling voor werkgevers wel nodig zijn en bovendien wel een doorslaggevend argument? De leden van de SP-fractie zijn vooralsnog niet overtuigd van het nut van deze operatie.

De leden van de SP-fractie willen graag weten welke werkgever profiteert van de premievrijstelling als een werknemer van zijn werkgever een scholing of training ontvangt ten behoeve van herstel en vlak na dat herstel bij een nieuwe werkgever een dienstverband aangaat. Indien de nieuwe werkgever de premievrijstelling geniet, zal een werkgever dan nog wel geneigd zijn om scholing of training ten behoeve van herstel te financieren?

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel tot wijziging van enkele sociale zekerheidswetten (Belastingplan 2002-V). Zij kunnen zich vinden in het beoogde doel van het voorstel, namelijk administratieve lastenverlichting voor werkgevers, maar plaatsen nog enkele kanttekeningen. Deze leden vragen zich af in hoeverre de voorgestelde wijziging wordt ingegeven door budgettaire overwegingen.

SOCIALE ZEKERHEIDSWETGEVING

Algemeen

De evaluatie van de wet REA gaf aanleiding na te denken over manieren om in ieder geval gecompliceerde, bureaucratische aanvraagprocedures te vermijden en de instrumenten effectiever in te zetten. De wet REA heeft immers niet geleid tot een op macroniveau waarneembare daling van het aantal aanvragen voor een WAO-uitkering. De leden van de PvdA-fractie vragen zich af of de voorgestelde wijzigingen voldoende bijdragen aan het beoogde effect van vereenvoudigde procedures en effectiever inzet van middelen en of de middelen daar terecht komen waar ze het hardst nodig zijn. In de memorie van toelichting wordt toelichting gemist op het beoogde volume-effect per instrument.

In het algemeen gaan de leden van de fractie van de PvdA ervan uit dat de voorgestelde omzetting van subsidies in korting op af te dragen werkgeverspremies een vergaande vereenvoudiging met zich brengt voor werkgevers en in zoverre welkom is. De leden van de PvdA vragen of de techniek van afdrachtkorting ertoe leidt dat een werkgever onmiddellijk na indiensttreding van een arbeidsgehandicapte werknemer bespaart op loonkosten (en dus onmiddellijk de beloning ervaart van zijn wervingsbesluit) of zal pas achteraf de premievrijstelling worden verleend?

Het succes van de specifieke afdrachtkortingen voor langdurig werklozen heeft laten zien dat werkgevers prijs stellen op een eenvoudig fiscaal instrument waarbij voor werkzoekenden met lage kansen op de arbeidsmarkt betere kansen ontstaan op een betaalde baan. De leden van de PvdA-fractie hebben vraagtekens bij de gekozen uitwerking en de waarde die het fiscale instrument per werknemer krijgt ten opzichte van de bestaande REA-regeling. In het oog springt het feit dat de voorgestelde regeling leidt tot een fiscaal voordeel dat hoger is naarmate het loon van de arbeidsgehandicapte werknemer hoger is. Dat leidt ertoe dat voor laagbetaalde werknemers het voordeel zeer gering zal zijn in vergelijking met de huidige plaatsingssubsidie die in het eerste jaar van toekenning 12 000 gulden kan bedragen. De voorgestelde regeling kan het fiscaal voordeel voor werkgevers doen dalen naar minder dan 3000 gulden. Voor Wajong-gerechtigden en andere werknemers die rond het minimumloon verdienen, is het voordeel voor de werkgevers daarmee beduidend geringer dan in het huidige systeem, aldus de leden van de PvdA-fractie.

Met betrekking tot de REA-plaatsingssubsidie hebben de leden van de VVD-fractie de volgende vragen en opmerkingen. Voorgesteld wordt de REA-plaatsingssubsidie, pakket op maat en de voorziening voor behoud van het eigen werk te vervangen door een vrijstelling van werkgevers van de AWF-werkgeverspremie, WAO-basispremie en WAO-gedifferentieerde premie bij indienstneming of in dienst houden van arbeidsgehandicapten. Bij de evaluatie van de wet REA hebben deze leden er uitgebreid op gewezen dat er meer reïntegraties plaatsvinden zonder- dan met subsidies en dat reïntegraties die plaats hebben gevonden met subsidies ook zonder die subsidies zouden hebben plaatsgevonden. Daarnaast hebben deze leden erop gewezen dat er meer uitstroom uit de WAO plaatsvindt door overlijden en pensionering dan door werkhervatting. Dit heeft voor de leden van de VVD-fractie tot de conclusie geleid dat 500 mln. gulden van het ineffectief gebleken REA-budget kan worden ingezet voor andere doeleinden, t.w. zorg en onderwijs. Deze leden constateren met genoegen dat de regering thans een totale besparing op de REA-uitgaven van 332 mln. gulden structureel voorstelt. Deze leden vragen de regering aan te geven wat hen heeft doen besluiten alsnog de VVD-lijn grotendeels te volgen. De leden van de VVD-fractie vinden het regeringsvoorstel dan ook sympathiek ogen. Overigens niet alleen vanwege de te behalen besparingseffecten maar ook omdat de fiscalisering van het REA-instrumentarium hen sympathieker overkomt dan de huidige vigerende regeling. De leden van de VVD-fractie vragen welke besteding aan de 332 mln. structureel zal worden gegeven.

Uit het onderzoek van TNO-Arbeid (De realiteit; integrale rapportage evaluatie Wet REA) blijkt dat het nog niet mogelijk is een oordeel te vormen over de effectiviteit van de Wet REA. Op macroniveau ontbreken betrouwbare statistische gegevens. Bovendien zijn de betrokken partijen nog niet volledig op de hoogte van bestaande regelingen. Daarvoor is in de praktijk meer tijd nodig. De leden van de CDA-fractie zijn derhalve niet overtuigd van nut en noodzaak van de wijziging van de bestaande regelingen. Zij nodigen de regering uit om helder aan te geven waarom de voorgestelde maatregelen de arbeidsparticipatie van arbeidsgehandicapten zal verhogen. In het kader van het VBTP-proces verzoeken zij de regering met duidelijk geformuleerde doelstellingen te komen en de voorgestelde veranderingen in de ingezette middelen daaraan te relateren. Nu uit de evaluatie van de Wet REA blijkt dat werkgevers verstrekking van subsidies niet doorslaggevend en zelfs niet nodig vinden in hun beleid, zien de leden van de D66-fractie graag toegelicht waarom het kabinet ervoor kiest de bestaande subsidieregelingen te vervangen door een per definitie generiek werkende premieafdrachtkorting. Is de verwachting dat de werkgevers in kwestie slechts selectief gebruik zullen maken van deze

kortingsmogelijkheid? Verwacht het kabinet dat door de voorgestelde maatregelen meer arbeidsgehandicapten aan het werk zullen kunnen gaan? Zo ja, hoeveel mensen meer zullen naar aanleiding van deze voorstellen een baan vinden, zo vragen de leden van de fractie van D66.

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat tijdens de evaluatie van de Wet REA is benadrukt dat 1,5 jaar na de invoering van de Wet REA nog geen definitief oordeel mogelijk is over de mate waarin het de beoogde doelstellingen van deze wet zijn bereikt. Volgens de Raad van State is het daarom niet zonder risico om op basis van alleen nog maar een eerste evaluatie ingrijpende veranderingen in de systematiek van de REA tegemoetkomingen aan te brengen. De leden van de GroenLinks-fractie delen de angst van de Raad van State in deze en zij vindt een aanzienlijke systeemwijziging wel erg voorbarig. De leden van de fractie van GroenLinks vinden dit niet getuigen van zorgvuldige wetgeving. De Raad adviseert om thans geen ingrijpende wijzigingen aan te brengen en de wijzigingen te beperken tot die waarvan de noodzaak of het belang nu reeds vast staat. De leden van de fractie van GroenLinks plaatsen vraagtekens bij de reactie van de regering dat het enkel om een vereenvoudiging gaat en dat het karakter van de wet niet wezenlijk verandert. Er vinden wel degelijk grote wijzigingen plaats. Het feit dat nu al gekozen wordt voor een enorme versoering van de wet en daarmee samenhangende bezuiniging is daar een voorbeeld van. Zij vragen om een uitgebreide reactie van de regering.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen hoe de conclusie uit de evaluatie van de Wet REA, namelijk dat de betrokken partijen de instrumenten als een nuttig middel om drempels te verlagen beschouwen, zich verhoudt tot de conclusie dat er tegelijkertijd sprake is van veel onnodig gebruik van deze middelen? Hoe groot wordt het onnodig gebruik van reïntegratiemiddelen via de Wet REA geschat? Wat wordt precies met onnodig gebruik bedoeld en valt dit achteraf eigenlijk wel te meten? Tijdens de evaluatie van de wet REA gaven werkgevers aan dat zij de verstrekking van subsidies niet doorslaggevend vonden en onnodig en dat ook zonder de subsidies de meeste reïntegratie wel zouden zijn doorgegaan. Kunnen de bewindslieden nogmaals de aantallen (procentueel) van de werkgevers die dit vonden aangeven? In hoeverre was hier sprake van sociaal wenselijke antwoorden? In hoeverre geldt hetzelfde voor de nu voorgestelde premieberekeningen, zo vragen deze leden.

Uit de evaluatie van de Wet REA blijkt dat de uitvoering van de arbeidsgehandicaptentoets door Arbo-diensten niet op een eenduidige en inzichtelijke wijze plaatsvindt. De leden van de GroenLinks-fractie willen weten wat er voor maatregelen worden genomen, of welke maatregelen reeds zijn genomen om de uitvoering te verbeteren en wat de laatste stand van zaken is hieromtrent.

De leden van de fractie van de ChristenUnie merken op dat door middel van versoering van het instrumentarium ernaar wordt gestreefd het gebruik van de middelen van de Wet REA te beperken. Zij delen het oordeel van de regering dat veel plaatsingen ook zonder de Wet REA zouden hebben plaatsgevonden. Voor de leden van de fractie van de ChristenUnie is het echter nog onvoldoende duidelijk in hoeverre het voorliggende wetsvoorstel werkelijk tegemoet komt aan dit streven tot beperking van onnodige gebruikmaking.

De doelstelling zoals genoemd in het wetsvoorstel om de transparantie van het stelsel van reïntegratie-instrumenten te verhogen door de instrumenten gericht op reïntegratie samen te brengen in een premienota

vinden de leden van de fractie van GroenLinks op zich een goede gedachte, alleen vinden zij dat de regering nu wel erg hard van stapel loopt.

De leden van de fractie van de ChristenUnie constateren dat bij het voorstel met betrekking tot wijziging van de Wet REA de nadruk wordt gelegd op de verbeteringen die het voorstel heeft voor de werkgever. Door samenvoeging van de instrumenten wordt het voor de werkgever overzichtelijker, eenvoudiger en transparanter gemaakt en de administratieve lasten zullen duidelijk minder worden. Maar de vraag is: wordt de gebruiker van de voorzieningen ook beter van deze vereenvoudiging en overzichtelijkheid? Genoemde leden vragen het kabinet welke voordelen het wetsvoorstel concreet biedt voor de arbeidsgehandicapte werknemers. Naar de mening van deze leden, wordt onvoldoende aandacht besteed aan de gevolgen van de wetswijziging voor de individuele werknemers en aandacht voor de instrumenten gericht op de werknemer.

Winst is ook naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie dat voortaan geen afzonderlijke aanvragen voor reïntegratie door de werkgever meer nodig zijn, maar dat hij kan volstaan met één aanvraag tot premievrijstelling. Dit betekent een vereenvoudiging in de uitvoering en aanzienlijke verlichting van de administratieve lasten voor werkgevers.

Een werkgever kan in de nieuwe regeling vergoeding vragen van werkelijke gemaakte reïntegratiekosten. Kunnen onder werkelijk gemaakte kosten ook kosten worden verstaan die moeilijk zijn te kwantificeren maar wel reëel zijn, zo vragen de leden van de PvdA-fractie. Te denken valt bijvoorbeeld aan kosten van begeleiding door andere werknemers in het bedrijf (dus niet de kosten van een jobcoach en dergelijke waarvan de kosten apart worden vergoed). Valt onder werkelijk gemaakte kosten ook de extra loonkosten die worden gemaakt omdat een werknemer met een handicap wellicht minder productiviteit levert dan een vergelijkbare collega zonder handicap? Zijn de plaatsingsubsidies uit de huidige regeling niet ook bedoeld als compensatie voor reële maar ongrijpbare kosten die nodig zijn om een werkgever over de streep te trekken in de veronderstelling dat hij daarvoor in ieder geval de eerste drie jaar na indiensttreding wordt gecompenseerd?

Naast voorstellen voor het in dienst nemen en houden van arbeidsgehandicapten bevat het voorstel ook financiële aansporingen voor werkgevers met betrekking tot het aantrekken en in dienst houden van ouderen. Op zich ondersteunen de leden van de fractie van GroenLinks de gedachte achter de maatregelen, het bevorderen van het herintreden van ouderen, maar zij vragen zich evenals de Raad van State af of het wetsvoorstel wel voldoende tegemoet komt aan de diversiteit van de betekenis van financiële prikkels binnen groepen ouderen? Het feit dat eind 2001 de resultaten worden verwacht van een onderzoek naar de positie van ouderen op de arbeidsmarkt en dat nu al voorstellen worden gedaan op de toetreding van ouderen op de arbeidsmarkt te bevorderen is misschien toch enigszins voorbarig. Ook hier verzoeken de leden van de fractie van GroenLinks de bewindslieden om een reactie.

Ontvangen commentaren

De leden van de fractie van D66 willen graag weten waarom niet om commentaar is gevraagd aan de cliëntorganisaties zoals bijvoorbeeld de CG-raad.

LISV

De leden van de D66-fractie kunnen zich in het algemeen wel vinden in een vereenvoudiging van de regeling en constateren dat het Lisv verwacht dat het voorstel op termijn tot vereenvoudiging voor werkgevers en uitvoering zal kunnen leiden. Deelt het kabinet de verwachting van het Lisv? Zo ja, kan het kabinet aangeven welke effecten zij precies verwacht van de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel?

Datum van inwerkingtreding van de wijzigingen

De door het kabinet gekozen datum van de inwerkingtreding van de wijzigingen is 1 januari 2002, ondanks het advies van het Lisv te kiezen voor 1 januari 2003. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of de regering kan garanderen dat invoering per 1 januari 2002 niet tot mogelijke chaos leidt, dit mede in het licht van de reactie van de uitvoeringsorganisaties. Zij wijzen in dit verband ook nog op de ontwikkeling van nieuwe gegevensuitvraag, waarmee de nodige tijd gemoeid is.

Protocollering van de medisch-arbeidskundige door de arbodiensten

De leden van de D66-fractie zouden graag wat meer informatie krijgen over het overleg dat gevoerd wordt met de brancheorganisatie arbodiensten en het Lisv over een systeem van protocollering voor de arbeidsgehandicapten toets. Tot welke resultaten heeft dit overleg geleid?

Ook de leden van de fractie van de ChristenUnie vragen om nadere informatie over de stand van zaken rond de protocollering van de medische-arbeidskundige beoordeling.

Bijzondere doelgroepen

Het Lisv adviseerde voor in ieder geval de doelgroep jonggehandicapten en andere laagbetaalden een minimumbijdrage in te voeren. Daarover wordt overleg gevoerd. Is dat overleg afgerond en wat zijn de resultaten, vragen de leden van de PvdA-fractie. Kan in dat verband nader worden ingegaan op de vraag waarom, bij invoering van zo'n minimumbijdrage die niet pro rata zou kunnen gelden voor deeltijdwerkers. In deeltijd werken is op de Nederlandse arbeidsmarkt zo'n wijdverbreide verschijnsel voor gezonde werknemers en wellicht meer nog voor werknemers met een handicap, dat wellicht van ongelijke behandeling kan worden gesproken indien een werkgever wel een minimumbijdrage krijgt voor een laagbetaalde werknemer met een arbeidshandicap die op 38 uur gaat werken en niet voor een laagbetaalde werknemer met handicap die 32 uur werkt.

Is het denkbaar dat werkgevers die premievrijstelling krijgen voor arbeidsongeschikten met een laag loon een vermenigvuldigingsfactor wordt toegepast opdat de nieuwe regeling de voordelen combineert van eenvoudige fiscale uitvoering en het financiële voordeel van de oude regeling?

Het valt de leden van de VVD-fractie op dat het Lisv een hogere administratieve lastendruk ziet bij het in dienst nemen of houden van m.n. deeltijdwerkers. De kosten zijn hier relatief hoog, terwijl de premievrijstelling laag is. De kans is groot dat veel werkgevers alsnog worden geconfronteerd met tijdrovende en ingewikkelde aanvraagprocedures nu veel WAO'ers in Nederland gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn en Nederland ook overigens veel deeltijdwerkers kent. Deze leden begrijpen de wens van de regering om geen minimumbijdrage voor deze groep in te stellen, maar zouden toch graag aandacht voor deze situatie willen vragen. Deelt

de regering deze zorgen en is de regering bereid over alternatieve oplossingsrichtingen na te denken?

Bij de leden van de CDA-fractie rijst de zorg dat met name jonggehandicapten aan werkgevers een betrekkelijk geringe premievrijstelling zullen opleveren omdat jonggehandicapten dikwijls nauwelijks meer kosten dan het wettelijk minimumloon en zeer vaak loondispensatie van toepassing is. Het wegvallen van de (her)plaatsingsbudgetten en het «pakket op maat» zal de succesvolle bemiddeling van de groep jonggehandicapten ernstig kunnen bemoeilijken. Deze leden vragen de regering op deze stelling te reageren.

De leden van de CDA-fractie constateren dat ook het Lisv voorziet dat «de stimulerende werking op het in dienst houden of nemen van arbeidsgehandicapten kan worden verminderd, met name in die gevallen waarin de kosten relatief hoog zijn en het voordeel van de premievrijstelling gering omdat sprake is van een laag loon». Dit is met name het geval bij jonge arbeidsgehandicapten. Het Lisv stelt hier een minimumbijdrage voor. Over dit voorstel wordt overleg gevoerd. De leden van de CDA-fractie vragen of dit overleg reeds is afgerond en, zo nee, of dat invloed heeft op de invoering van de wet.

Waarom wordt voor arbeidsgehandicapte personen die slechts in deeltijd werken de minimumbijdrage niet toepasbaar verklaard, vragen de leden van de CDA-fractie. Veel arbeidsgehandicapten zijn niet in staat een volledige betrekking uit te voeren.

Ook de leden van de fractie van D66 vragen speciale aandacht voor de Wajongers. Uit de memorie van toelichting blijkt dat het kabinet overleg voert met het Lisv over een minimumbijdrage gebaseerd op een hoger bedrag dan het werkelijk betaald loon. De leden van de fractie van D66 willen graag weten wat dit overleg heeft opgeleverd. Overweegt het kabinet inderdaad zo'n minimumbijdrage? Zo ja, hoe zal de regeling er precies uit gaan zien?

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat het Lisv voorziet dat de stimulerende werking op het in dienst houden of nemen van arbeidsgehandicapten kan worden verminderd, met name in die gevallen waarin de kosten relatief hoog zijn en het voordeel van de premievrijstelling gering omdat sprake is van een laag loon. Genoemd worden in het bijzonder de jonggehandicapten, bij wie loondispensatie wordt toegepast en de herintreder in deeltijd. De suggestie die het Lisv doet om voor deze gevallen een minimumbijdrage te introduceren heeft de sympathie van de leden van de fractie van GroenLinks. De redenering van de regering hier vinden zij onvoldoende en zij vragen zich af of dit geen belemmering gaat opwerpen voor het in dienst nemen of houden van deze groepen. Zij vragen een nadere toelichting van de regering hieromtrent.

De leden van de SP-fractie vragen zich af of het omzetten van een niet-loongerelateerde subsidie in een loongerelateerde premievrijstelling niet ten koste zal gaan van de reïntegratiemogelijkheden van arbeidsgehandicapten met lage inkomens. Wil de regering daar met cijfers onderbouwd op ingaan?

Naar de mening van de leden van de fractie van de ChristenUnie, wordt door het kabinet onvoldoende ingegaan op het commentaar van het Lisv wat betreft de vermindering van de stimulerende werking om arbeidsgehandicapten in dienst te houden wanneer er sprake is van lage lonen (zoals het geval bij bijvoorbeeld jonggehandicapten en herintreders in

deeltijd). Deze leden vragen of alsnog kan worden ingegaan op dit argument van het Lisv.

Met name jonggehandicapten zullen de werkgevers een relatief geringe premiestelling opleveren omdat zij vaak nauwelijks meer kosten dan het wettelijk minimumloon en omdat erg vaak loondispensatie van toepassing is. Het wegvallen van de huidige artikelen 15 t/m 18 van de Wet REA zal de plaatsing van jonggehandicapten ernstig bemoeilijken. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of het kabinet inzicht heeft in de mogelijke gevolgen voor deze doelgroep. Wat vindt de regering van de suggestie om het bestaande instrumentarium (namelijk art. 15 t/m 18) wel voor deze groep te handhaven?

Wat betreft een minimumbijdrage voor deze specifieke doelgroep wordt overleg gevoerd met het Lisv over de consequenties van deze suggestie. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of het voorstel van de minimumbijdrage voor jonggehandicapten nog serieus in beeld is. Ook zij vragen naar de stand van zaken betreffende het overleg hierover.

Subsidie voor meerkosten boven de premievrijstelling

De leden van de fractie van de PvdA vragen of regel zal zijn dat werkgevers subsidie voor meerkosten in de regel na afloop van de periode van premievrijstelling aanvragen, of zal worden gestimuleerd om dat zoveel mogelijk eerder te doen, desnoods op basis van een schatting? De leden van de PvdA-fractie veronderstellen dat werkgevers meer geneigd zullen zijn te investeren in werknemers met een arbeidshandicap indien direct de kosten worden vergoed en niet pas na afloop van enkele jaren.

VNG

De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat, nu de gemeente als werkgever premievrijstelling kan ontvangen voor arbeidsgehandicapte werknemers, het redelijk is dat niet de gemeente maar de UWV de REA-toets zal uitvoeren. Kan naar aanleiding van het overleg met de VNG nog eens specifiek worden aangegeven in welke gevallen de gemeenten nog wel zelf zullen bepalen of een werkzoekende als arbeidsgehandicapt is te beschouwen?

Voor WIW-werknemers zal de premievrijstelling ook gelden.

WIW-werknemers verdienen over het algemeen lage lonen. De premievrijstelling is daardoor ook veel lager dan de huidige plaatsingssubsidies waard zijn. Valt te verwachten dat gemeenten dan in een groot aantal gevallen een subsidie moet aanvragen voor werkelijk gemaakte kosten. Is in dat geval nog wel sprake van een vereenvoudigde procedure?

Voor de leden van de PvdA is niet duidelijk of het voornemen bestaat om de Pemba-last nu wel of niet in te voeren voor WIW-werknemers die uitstromen naar de WAO. Tot welke lastenverhoging voor gemeenten kan de invoering van de Pembasystematiek leiden voor WIW-werknemers?

De leden van de D66-fractie verzoeken het kabinet nader toe te lichten welke de uitleg aan de VNG is geweest die de VNG deed instemmen met de nieuwe rol van de gemeenten na de wijziging van (de uitvoering van) de REA, waarnaar wordt verwezen op blz. 7 van de memorie van toelichting.

Inhoud van de nieuwe regeling

De leden van de fractie van de PvdA zien met genoegen dat de nieuwe voorstellen leiden tot een aanzienlijke vereenvoudiging van procedures voor de werkgevers en dat de huidige regelingen voor proefplaatsingen en het vrijwaren van mogelijke kosten als gevolg van ziekte van de werk-

nemer blijven bestaan. Deze leden vrezen dat het financiële voordeel voor werkgevers volgens deze eenvoudiger procedure toch te gering zal blijken voor grote groepen werknemers. In sterkere mate dan nu het geval is, zullen werkgevers dan werkelijk gemaakte kosten moeten aantonen en declareren, wat juist een ingewikkelder procedure vergt dan de huidige plaatsingssubsidierегeling.

Hoe is het aangegeven gemiddelde bedrag van 2200 euro berekend, zo vragen deze leden. Is uitgegaan van het gemiddelde loon van Nederlandse werknemers? Is uitgegaan van het gemiddelde loon van werknemers met een arbeidshandicap. Is uitgegaan van het gemiddelde loon van werknemers die met REA-plaatsingssubsidies een baan vonden? Zal in de praktijk niet vaker sprake zijn van juist een lager bedrag omdat werknemers met een arbeidshandicap en /of arbeidsongeschiktheidsuitkering vooral uit lager geschoolden en lager betaalden ontstaat.

Wat zal de premievrijstelling waard zijn bij aannemen van een werknemer met arbeidshandicap met minimumjeugdloon voor een 20-jarige (zoals dat zal gelden vooreen schoolverlater met wajong-recht): met een volwassen minimumloon, met loon van 130 procent van het minimumloon, een modaal brutosalaris en het maximumpremieloon? Hoe kan worden voorkomen dat werkgevers bij een besluit arbeidsgehandicapten in dienst te houden zullen selecteren op inkomenshoogte, zo vragen de leden van de PvdA-fractie.

De leden van de PvdA zien dat het onderscheid tussen behoud eigen functie of het aanbieden van een andere functie in het eigen bedrijf vervalt. Deze leden nemen aan dat hiermee wordt beoogd om moeizame beoordelingen van dat onderscheid te vermijden en de werkgever extra te stimuleren een werknemer met een arbeidshandicap in dienst te houden.

De keuze voor een samenvoeging van de budgetten en de kwijtschelding en korting op de basispremie WAO is na een zorgvuldige afweging van alternatieven gemaakt. In de memorie van toelichting wordt op blz. 9 slechts één alternatief uitgewerkt. De leden van de fractie van de VVD zouden graag meer inzicht hebben in de andere alternatieven die overwogen zijn en de reden dat uiteindelijk niet voor die alternatieven gekozen is?

Betekenen de voorstellen tot plaatsing bij een nieuwe werkgever en herplaatsing bij de oude werkgever een uitbreiding van reikwijdte en doelgroep t.o.v. de huidige situatie? Zo ja, wat houdt deze uitbreiding precies in en welk budgettair beslag is daarmee gemoeid?

Bestaat er een maximum bedrag aan premievrijstelling, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Het spreekt de leden van de D66-fractie aan dat is getracht zo min mogelijk onderscheid te maken tussen plaatsing bij een nieuwe werkgever, herplaatsing bij de oude werkgever in een andere functie in het eigen bedrijf en geheel of gedeeltelijk behoud van de eigen functie. Dat geldt in elk geval voor het type regeling (vrijstelling van de basis- en gedifferentieerde premie WAO en het werkgeversdeel van de Awf-premie). Deze leden krijgen graag toegelicht wat de achtergrond is van de keuze voor 3 jaar vrijstelling in geval van plaatsing bij een nieuwe werkgever tegen 1 jaar in geval van aanblijven bij de oude werkgever.

De leden van de fractie van de ChristenUnie herinneren het kabinet eraan dat uit de evaluatie van de Wet REA meer kritiekpunten naar voren kwamen dan datgene waarvoor in dit wetsvoorstel verbetering is gezocht. Zoals bijvoorbeeld de kritiek op de uitvoering van de wet (arbodiensten, UWV), de indicatiestelling of het ontbreken van bepaalde noodzakelijke voorzieningen. Zij vragen of het kabinet, naast de onderhavige wetswijziging van de Wet REA, ook op deze punten naar een oplossing zoekt. Zo ja,

kan de staatssecretaris aangeven in welke richting hij die zoekt en op welke termijn de Kamer informatie kan verwachten over voorstellen tot verdere verbetering van de Wet REA en de uitvoering daarvan?

Het is de leden van de fractie van de ChristenUnie na het lezen van de memorie van toelichting nog niet duidelijk hoe de beoogde wijziging zich verhoudt tot het voornemen over te gaan tot invoering van een PGB voor arbeidsgehandicapten. Kan de staatssecretaris dat nog een nader verduidelijken?

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen welke waarborgen de werknemer heeft dat de bespaarde premies van de werkgever ook daadwerkelijk volledig ingezet worden voor zijn reïntegratie, en ook op die wijze die het best past bij de behoefte van de werknemer. Of zal het wetsvoorstel per saldo leiden tot een besparing?

Bij plaatsing bij een nieuwe werkgever ontstaat er gedurende drie jaar recht op vrijstelling van premies. Waarom is hier gekozen voor een termijn van 3 jaar en niet van een termijn van bijvoorbeeld 5 jaar zoals ook geldt voor de no risk polis in de Ziektewet (artikel 29b), vragen de leden van de fractie van GroenLinks. Welke overwegingen liggen er ten grondslag aan de gekozen termijn van 3 jaar? Wat vindt de regering van het voorstel om deze termijn uit te breiden of te laten afbouwen om zo werkgevers te stimuleren om arbeidsgehandicapten langer in dienst te houden? Hoe beoordeelt de regering de suggestie om na 3 jaar een bedrag ineens toe te kennen om werkgevers te stimuleren om arbeidsgehandicapten langer in dienst te houden?

Indien de werkelijke kosten van reïntegratie hoger zijn dan het bedrag van de premievrijstelling dan ontstaat aanspraak op een vergoeding van het meerdere uit het reïntegratiefonds. De leden van de GroenLinks-fractie vragen hoe vaak dit naar verwachting zal voorkomen? Zijn hierover gegevens bekend?

Bij herplaatsing bij de oude werkgever komt de werkgever gedurende een jaar in aanmerking voor de premievrijstelling. De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom hier niet ook een termijn van 3 jaar geldt en welke overwegingen veroorzaken het verschil tussen plaatsing bij oude en nieuwe werkgever?

Gevolgen voor betrokken bedrijven en de uitvoering

Bedrijven kunnen nu, behalve op plaatsingssubsidies rekenen op een korting op de basispremie WAO indien 3% of 5% van de loonsom wordt betaald aan werknemers met een arbeidshandicap. De leden van de fractie van de PvdA vragen of kan worden aangegeven wat een bedrijf met 15 fulltime werkende werknemers van wie 5% met een arbeidshandicap nu aan totaal financieel voordeel maximaal kan behalen indien een werknemer een arbeidshandicap krijgt of indien dat bedrijf een extra werknemer met een arbeidshandicap aanneemt, ervan uitgaande dat geen werkelijk gemaakte kosten worden gedeclareerd maar alleen de plaatsingssubsidies wordt aangevraagd plus de reductie op de basispremie WAO. Kan daartegen worden afgezet het voordeel volgens de nieuwe regeling voor het bedrijf? Kan in de berekening zowel worden uitgegaan van werknemers die allemaal modaal salaris verdienen of allemaal het minimumloon?

Begrijpen de leden van de D66-fractie goed dat in de nieuwe regeling geen rol meer speelt hoeveel arbeidsgehandicapten de werkgever in kwestie in dienst heeft? Zo ja, kan worden toegelicht waarom de 5- resp.

3%-criteria zijn losgelaten en of hiervan niet een ontmoedigend effect uitgaat voor wat betreft de bereidheid onder werkgevers om arbeidsgehandicapten in dienst te nemen? Hoe oordeelt het kabinet over de mogelijkheid van een verplicht quotum, zo vragen deze leden.

In dienst houden van een werknemer

De leden van de D66-fractie krijgen graag bevestigd of zij goed begrijpen dat er geen maximum wordt gesteld aan de werkelijk te vergoeden kosten indien deze boven de «waarde» van de premievrijstelling uitgaan, maar dat het ook mogelijk is dat het om vergoeding van een bepaald percentage van de gemaakte kosten gaat (artikel II, onderdeel F). De leden van deze fractie verzoeken het kabinet alvast enig inzicht te geven in het soort regeling waaraan wordt gedacht.

Gevolgen voor de werknemer

De leden van de fractie van de PvdA waarderen het als buitengewoon positief dat een werknemer volgens het voorstel de mogelijkheid krijgt zelf een subsidie te ontvangen voor een meeneembare werkvoorziening. Waarom, zo vragen deze leden, kan de werknemer niet ook het recht krijgen zelf subsidie te vragen voor een niet-meeneembare werkvoorziening? Een werknemer kan soms sneller dan zijn werkgever inzien dat een aanpassing vereist is of heeft er meer belang bij om snel een aanvraag-procedure in gang te zetten. Is het de bedoeling om de meeneembare werkvoorziening in alle gevallen rechtstreeks aan de werknemer toe te wijzen, ook als de werkgever de voorziening of subsidie heeft aangevraagd?

Werknemers kunnen, via de hen toe te kennen toetrederskorting, in aanmerking komen voor een fiscale premie die ook voor hen werken meer lonend maakt, zo stellen de leden van de PvdA-fractie. Daarbij kan echter een groot probleem ontstaan. Een werknemer met een arbeidsongeschiktheidsuitkering zal vaak een baan in deeltijd accepteren of in de nieuwe baan minder verdienen dan in de oude baan met loon waarop de uitkering is gebaseerd. Werkaanvaarding kan er toe leiden dat een WAO'er wordt herbeoordeeld en volgens de daarbij horende procedure voor theoretische schatting van verdien capaciteit in een lagere ao-klasse worden ingedeeld. Dat heeft tot gevolg dat het uitkeringsrecht wordt verlaagd. Die herbeoordeling leidt tot grote onzekerheid voor WAO'ers en tot een inkomensterugval die niet wordt gecompenseerd door het extra loon en de toetrederskorting.

De leden van de PvdA-fractie vragen na te gaan hoe de verplichte herbeoordeling gedurende een zekere periode kan worden uitgeschakeld opdat de WAO'er meer zekerheid wordt geboden bij werkaanvaarding en werken ook voor deze categorie werkzoekenden echt loont?

De leden van de fractie van D66 constateren verheugd dat het mogelijk wordt voor werknemers om zelf een subsidie te ontvangen voor een eventueel noodzakelijke, meeneembare aanpassing van de werkplek. De leden van deze fractie zouden graag wat meer informatie krijgen over de uitwerking van de regeling. Hoe moet een werknemer dit aanvragen? Is de vergoeding aan een maximum gebonden?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de bewindslieden nader kunnen toelichten hoe een arbeidsgehandicapten werknemer die in dienst treedt bij een werkgever in aanmerking komt voor de meeneembare REA-subsidie. Bij wie moet een werknemer deze subsidie aanvragen? Hoe hoog wordt deze meeneembare werkvoorziening? Kan de regering een aantal voorbeelden geven en condities waaronder deze subsidie kan

worden aangevraagd? Wat gebeurt er als de plaatsing mislukt en geen vervolgbaan gevonden wordt? Wat gebeurt er dan met de voorziening?

Gemeenten als uitvoerder REA

Wat voor een budgettaire gevolgen hebben de voorstellen voor de gemeenten, vragen de leden van de fractie van GroenLinks. Mogen zij helemaal geen REA-middelen meer verstrekken? In plaats daarvan nog wel WIW-gelden?

Premievrijstelling arbeidsgehandicapten in WIW-dienstbetrekking

De leden van de PvdA-fractie menen met de regering dat de hoge instroom naar de WAO vanuit de WIW ongewenst is. De oorzaak is dat de WIW zich richt op de onderkant van de arbeidsmarkt waar uitval door ziekte een hoger risico vormt. De veronderstelling is ook dat gemeenten onvoldoende financiële geprikkeld zijn uitstroom naar de WAO te voorkomen. Zijn er concrete aanwijzingen dat gemeenten geen actief reïntegratiebeleid voeren. Is wel eens vergelijkend onderzoek gedaan tussen de gemeenten? Wordt de Pemba toegepast op WIW-dienstbetrekkingen volgens dit voorstel? Wat zijn de gevolgen van de invoering van de Pembasystematiek voor de WIW-sector, zo vragen de leden van de fractie van de PvdA.

Met betrekking tot de premievrijstelling voor arbeidsgehandicapten in een WIW-dienstbetrekking hebben de leden van de VVD-fractie het volgende op te merken. Op dit moment is geregeld dat voor een werknemer op een WIW-dienstbetrekking geen plaatsingsbudget of pakket op maat kan worden verstrekt, aldus de memorie van toelichting. Met het onderhavige wetsvoorstel wordt geregeld dat er wel een premievrijstelling kan worden aangevraagd om op die manier gemeenten te stimuleren meer arbeidsgehandicapten te reïntegreren. Alhoewel méér reïntegratie als doelstelling op zich natuurlijk wenselijk is, moet ook aangenomen worden dat er een goede reden was om in eerste instantie geen aanspraken op plaatsings-subsidie en pakketten op maat te laten bestaan. Kan de regering daar nader op ingaan? Heeft daar wellicht ook meegespeeld dat de arbeidsplaats al wordt gesubsidieerd, zodat verdere subsidiering niet gewenst is? Zullen de voorgestelde wijzigingen er niet toe leiden dat de gemeenten nog minder belang hebben bij uitstroom van een WIW'er naar een reguliere baan, zo vragen deze leden.

De leden van de D66-fractie kunnen zich vinden in de doelstelling dat de gemeenten als WIW-werkgevers dezelfde reïntegratieverantwoordelijkheid enmiddelen krijgen als andere werkgevers, waarbij de beoordeling plaatsvindt door de UWV. De leden van deze fractie krijgen daarbij graag toegelicht waarom een eigen gemeentelijke beoordeling dan toch nog nodig is, zoals bedoeld op blz. 13 van de memorie van toelichting. De leden van de fractie van GroenLinks vragen of uit onderzoek blijkt dat gemeenten ook onvoldoende actief reïntegratiebeleid voeren ten aanzien van de groep WIW-ers die naar de WAO uitstromen? Gemeenten vrezen dat zij een hoger risico lopen vanwege samenstelling van hun WIW bestand. De regering geeft als reactie dat zij ook voor premiekorting in aanmerking als zij arbeidsongeschikten in dienst nemen. Geldt deze premiekorting alleen voor WIW-ers die uit een arbeidsongeschiktheidsregeling komen of ook voor ex-bijstandsgerechtigden die als arbeidsongeschikten aangemerkt kunnen worden (met medisch advies), zo vragen de leden van de fractie van GroenLinks. Lopen gemeenten toch geen verhoogd risico omdat zij de verantwoordelijkheid hebben over een grote groep ex-bijstandsgerechtigden in bijvoorbeeld WIW-dienstbetrekkingen die niet

als arbeidsongeschikten gekenmerkt worden maar toch een verhoogd risico op WAO instroom hebben? Immers de groep bestaat uit een relatief hoog aantal vrouwen en laagopgeleiden en mensen met andere factoren die risicoverhogend zijn. Is de regering voornemens om gemeenten op enigerlei wijze te compenseren voor dit risico, vragen de leden van de GroenLinks-fractie. Zo neen, waarom niet?

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen waarom de gemeente de volledige WIW-subsidie blijft ontvangen ongeacht de mate van loon-doorbetalingsplicht. De gemeenten mogen vaststellen of een persoon uit de gemeentelijke doelgroep kan worden aangemerkt als arbeidsgehandicapte. Dit moet echter wel in overleg met de UWV gebeuren. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of de inschakeling van de UWV in deze situatie niet meer is dan slechts een formaliteit.

Vervallen van kwijtschelding van en korting op de basispremie WAO bij uitbesteding aan een Wsw-bedrijf

Een werkgever kan kwijtschelding van en korting op basispremie WAO krijgen indien hij werkzaamheden uitbesteed aan Wsw-bedrijven. Het voorstel is de regeling te laten vervallen. Wat is het budgettaire effect van deze maatregel, vragen de leden van de PvdA-fractie. Het argument is dat Wsw-werknemers beter in dienst kunnen treden bij die bedrijven. Hoe kan het laten vervallen van zo'n regeling zonder een andere prikkel daarvoor in de plaats te stellen, leiden tot ander beleid bij werkgevers? De premievrijstelling per arbeidsgehandicapte werknemer zal ook gelden indien aan werknemer vanuit de Wsw wordt aangenomen. Ook nu al kan, menen de leden van de PvdA-fractie, een werkgever die een voormalig Wsw-er aanstelt, plaatsingsubsidie krijgen. Is de huidige regeling geëvalueerd? Wat was het effect op de mate waarin bedrijven werk uitbesteden? Voor sommige bedrijven is het makkelijker om werk uit te besteden aan Wsw-bedrijven dan om zelf werknemers in dienst te nemen met een Wsw-indicatie. Het Wsw-bedrijf heeft zich als het ware gespecialiseerd in het opleiden en aangepast laten werken van werknemers met een ernstige handicap. Is het niet teveel gevraagd van reguliere bedrijven om Wsw-werknemers op grote schaal aan te nemen, die helemaal zelf op te leiden en te begeleiden? Is gezocht naar mogelijkheden om meer tussenvormen te stimuleren tussen uitbesteding van werk en het zelf in dienst nemen van Wsw-geïndiceerden, zo vragen de leden van de fractie van de PvdA.

In het voorstel wordt geen premievrijstelling meer verleend bij uitbesteding aan een Wsw-bedrijf. De regering geeft hiervoor als reden dat het meer aanbeveling verdient om Wsw-ers regulier in dienst te nemen. De GroenLinks-fractie kan zich hier niet vinden en is van mening dat én uitbesteding aan een Wsw-bedrijf én het in dienst nemen vanuit een Wsw dienstbetrekking bevorderd moeten worden.

Premiekorting voor oudere werknemers

De leden van de fractie van de PvdA namen met belangstelling kennis van het pakket bonusmaatregelen voor zowel oudere werknemers als werkgevers die ouderen in dienst houden of nemen. De arbeidsparticipatie van ouderen is laag. Veel ouderen treden vervroegd uit. De invoering van de aanvullende arbeidskorting maakt het iets aantrekkelijker om door te werken. Veel ouderen stromen de WAO in of worden ontslagen en maken weinig kans terug te keren in een ander bedrijf. De maatregelen gericht op werkgevers (een eigen risico voor ouderen in de WW en een premiekorting) zullen onnodig ontslag tegengaan en in dienst houden bevorderen. De vraag is voor de leden van de PvdA-fractie of de premiekorting

veel gewicht in de schaal legt bij hoger betaalde werknemers. De arbeidsparticipatie onder ouderen is vooral laag onder laagopgeleide en laagbetaalde werknemers. Moet de premiekorting zich niet bij voorkeur op deze groep richten?

Met betrekking tot de premiekorting voor oudere werknemers hebben de leden van de VVD-fractie de volgende opmerkingen. Voorgesteld wordt werkgevers een forfaitaire premiekorting te geven op de WAO-premie bij indienstneming of in dienst houden van een oudere werknemer van 58 jaar en ouder. Om de arbeidsparticipatie van ouderen te stimuleren worden verschillende maatregelen voorgesteld zowel in het onderhavige wetsvoorstel als in wetsvoorstel Belastingplan 2002-I Arbeidsmarkt en inkomensbeleid (Kamerstuk 28 013). De leden van de fractie van de VVD stemmen volledig in met de doelstelling om het aantal ouderen op de arbeidsmarkt te vermeerderen, maar zetten wel enige vraagtekens bij de noodzaak nieuwe maatregelen te nemen. Nog niet bekend is immers welk effect de maatregelen gaan sorteren die, mede op aandringen van de leden van de VVD-fractie, worden ingevoerd of net zijn ingevoerd, zoals de werkgeversbijdrage werkloosheidslasten oudere werknemers, de omzetting van VUT-regelingen in flexibel pensioenregelingen en het opheffen van de ontheffing van de sollicitatieplicht voor ouderen van 57,5 jaar en ouder. Het lijkt er bijna op dat de regering niet gelooft in haar tot nu toe ingezette beleid. De leden van de VVD vragen de regering hier nader op in te gaan. Daarnaast zouden deze leden graag uitgebreid worden geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de door haar aangehaalde maatregelen en de beoogde of gerealiseerde effecten hiervan.

Met betrekking tot de leeftijdsgrens van 58 jaar hebben de leden van de VVD-fractie nog een andere vraag. Het blijkt dat één op de drie ouderen tussen de 55 en 65 jaar betaald werk verricht. Dat is niet veel. Sterker nog, dat is te weinig. Kan de regering aangeven waarom er niet van een leeftijdsgrens van 55 jaar kan worden uitgegaan om juist zo het maximale effect te bereiken dan mensen vanaf 55 jaar langer blijven werken? Wat zijn de budgettaire gevolgen als de grens op 55 jaar wordt gesteld? Zoals bekend verwachten de leden van de VVD-fractie veel van de Pembaprikel. Deze leden vragen zich af of het directe verband tussen WAO-instroom en hoogte van de WAO-premie niet wegvalt door dit voorstel, waardoor werkgevers minder duidelijk met hun neus op de feiten worden gedrukt. Ook de Raad van State wijst hierop in haar advies bij het wetsvoorstel. Graag zouden de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering ontvangen op deze stelling.

Jammer is te moeten constateren dat de uitvoeringskosten van het UWV door deze maatregel zullen stijgen. Is de regering niet in staat dit toch te voorkomen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de D66-fractie verzoeken het kabinet toe te lichten waarop het de veronderstelling baseert dat werkgevers door een premiekorting als voorgesteld daadwerkelijk gestimuleerd worden om ouderen in dienst te nemen. Hoeveel effect verwacht het kabinet van de regeling? Ook willen de leden van deze fractie graag weten of bij een regeling als deze geen sprake is van leeftijdsdiscriminatie. In antwoord op opmerkingen van de Raad van State (punt 6) stelt het kabinet dat eind 2001 de resultaten worden verwacht van «een meer uitgebreid onderzoek naar de positie van ouderen op de arbeidsmarkt». De leden van de D66-fractie vernemen graag of de resultaten van dat onderzoek al beschikbaar zijn en waarom deze niet zijn afgewacht alvorens met maatregelen te komen. Het is de leden van deze fractie voorts niet duidelijk waarom zowel in deel I als deel V van het belastingplan 2002 wordt gesteld dat de beoogde korting op de door de werkgever te betalen WAO-premie zal worden gecompenseerd door verhoging van dezelfde premie voor jongere werknemers,

terwijl toch een inkomstenderving van 150 mln. euro wordt opgevoerd in de paragraaf budgettaire effecten.

De leden van de SP-fractie vragen zich af wat het rendement is van deze loonkostensubsidie voor werkgevers. Kan de regering aangeven hoe groot het werkgelegenheidseffect is dat verwacht wordt van de premiekorting voor oudere werknemers? Waarop wordt dat gebaseerd?

Naleving en misbruik en oneigenlijk gebruik

De leden van de fractie van de VVD vragen of de regering kan aangeven hoe fraudegevoelig de regeling is?

Voorlichting

De leden van de fractie van de VVD kunnen instemmen met de voorgenomen uitgebreide voorlichting aan werkgevers- en nemers. De wettelijke mogelijkheden op reïntegratiegebied waren al niet goed bekend bij belanghebbenden, met de voorgenomen wijzigingen in het vooruitzicht is de noodzaak van goede voorlichting toegenomen.

Europese aspecten

De leden van de PvdA-fractie gaan ervan uit dat de maatregelen in dit wetsvoorstel erop gericht zijn de arbeidsparticipatie van ouderen en arbeidsgehandicapten te verhogen omdat zowel betrokkenen zelf als de samenleving profiteren (in de vorm van een lager beroep op uitkeringen). Dat lagere beroep op uitkeringen ontstaat ook indien oudere of arbeidsgehandicapte werknemers een baan net over de grens vinden. Waarom laat de regering na de kansen op werk voor Nederlandse uitkeringsgerechtigden te vergroten door ook aan werkgevers net over de grens de financiële stimulans toe te kennen, zo vragen deze leden.

Budgettaire effecten

Verwacht wordt dat voor 210 000 oudere werknemers gebruik wordt gemaakt van de premiekorting voor ouderen. Gaat het om het huidig aantal werknemers ouder van 58 jaar, zo vragen de leden van de PvdA-fractie? Is in dit getal rekening gehouden met groei van de arbeidsparticipatie van ouderen?

De leden van de CDA-fractie zijn door het gebrek aan duidelijk geformuleerde doelstellingen – waaronder een verbeterde participatie van arbeidsgehandicapten en de daaraan verbonden inzet van middelen – voornamelijk van mening dat het de regering in de eerste plaats te doen is om een budgettaire bezuiniging. Is de regering in staat deze opvatting op heldere wijze te weerleggen?

Tijdens het algemeen overleg van 9 oktober jl. is van de zijde van het kabinet in antwoord op een vraag van de fractie van D66 al toegezegd dat een nadere toelichting op de budgettaire gevolgen van dit wetsvoorstel zal worden gegeven. Dat wachten de leden van de D66-fractie uiteraard met belangstelling af. De leden van deze fractie verzoeken het kabinet daarbij in elk geval een totaaloverzicht van de plussen en minnen te verschaffen, zodat ook zicht ontstaat op het saldo van alle maatregelen bij elkaar.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen zich af waarop de verwachting is gebaseerd dat 210 000 personen gebruik gaan maken van de premiekorting van ouderen.

Daarnaast constateren zij dat de beoogde wijzigingen van de Wet REA leiden tot een structurele besparing. De besparingen op REA-subsidies zijn namelijk substantieel hoger dan de inkomstenderving SV-fondsen door premievrijstelling. Genoemde leden vragen of de vrijvallende middelen ook in de toekomst voor de reïntegratie van arbeidsgehandicapten zullen worden ingezet. Zo nee, waarom niet?

Tot slot

De leden van de fractie van de VVD vragen of de regering nog eens goed wil aangeven welke relaties er liggen tussen de in het onderhavige wetsvoorstel opgenomen maatregelen op sociaal zekerheidsgebied en het lopende wetgevingsproces SUWI, alsmede de AMvB Besluit SUWI. Tevens zouden deze leden een integraal overzicht van de regering willen ontvangen, zowel ten behoeve van werknemers als ten behoeve van werkgevers, over welk reïntegratiebeleid er is gevoerd vóór inwerkingtreding van dit wetsvoorstel als hoe dit reïntegratiebeleid er uit zal komen te zien na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of achter elkaar kan worden opgesomd (in een schema b.v) welke regelingen van het oude (brede) REA-instrumentarium er na de invoering van het wetsvoorstel blijven bestaan en welke worden omgezet in het kader van het belastingplan 2002? Welke verdwijnen er? Hoe pakken deze maatregelen gemiddeld financieel gezien uit voor werkgevers en werknemers? Is er voor alle maatregelen sprake van een bezuiniging? Zo ja, hoe groot is deze dan per regeling?

TOELICHTING OP DE ARTIKELEN

In artikel I, onderdeel E (artikelen 79a en 79b van de WAO) wordt voor werknemers van 58 jaar en ouder een WAO-premieverlaging voorzien van € 712. In een aantal bedrijfstakken zijn werknemers reeds vóór het bereiken van die leeftijd uit het arbeidsproces vertrokken (bouw, transport, leger, politie, etc). De voorgestelde verlaging werkt voor die sectoren dus niet. Kan de regering voor de andere sectoren een kwantitatieve uitspraak doen over de effectiviteit van de genoemde maatregel, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Van Gijzel

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Terpstra

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Berck